M Y K O L O G I A

ROČNÍK VII. ČÍSLO 2.–3.

Nové druhy r. Panus a Lenzites v Československu.

(Species novae generis Panus et Lenzites Čechosloveniae.)

Prof. J. VELENOVSKÝ.

Panus piceus sp. n. Klobouky 1—2 cm v pr. v hustých střechovitých trsech, tence lupenité, vpředu zaoblené, k dolejšku zvolna klínovitě zúžené, s ostrým, podvinutým okrajem, lysé, matné, bílé, pomoučené, zraněním hnědnoucí. Lupeny velmi útlé, husté. různě dlouhé, úzké, bílé, v stáří s nádechem pleťovým. Stopka dokonale postranní, 1 cm dl., 3 4 mm tl., lysá. Výtrusy tence válcovité, obyčejně zakřivené, 3—4 μ. Ostře páchne.

Na pařezech smrkových u Obecnice (blíž Příbrami) v listopadu 1925 sbíral p. *J. VESELÝ*. Barvou, konsistencí i zjevem podobá se *P. stipticus* BULL., ale tvarem klínovitým, barvou lupenů a zvláště stanoviskem se značně liší. *P. stipticus* roste toliko na listnatých kmenech, hlavně dubech a bucích. *P. stipt.* var. *undulatus* VEL. (Č. h. 188), na olších sbíraný, náleží bezpochyby k druhu *P. flabelliformis* SCHAEF. (*P. torulosus* FR). *P. foetens* FR. (Hym. 489) musí býti našemu *P. piceus* velmi blízký, ale je větší a jinak zbarven. Roste na borovici (Helvetia) a rovněž páchne.

Panus pusillus sp. n. Jednotlivě neb trsnatý, klobouk 4—8 mm v pr., okrouhlý, útlý, kožovitý, v mládí na okraji podvinutý, v stáří rovný, zevně bíle hrubě strupatý. Stopka postranní, zdélí průměru klobouka, stejně tlustá, bílá, na basi brvitá. Lupeny dosti pořidlé a široce břichaté, v mládí zubaté, bělavé, v stáří bronzově okrové. Výtrusy krátce elliptičné, bezbarvé, 3-5 μ.

Na listnatých pařezech u Roblína v červnu 1926 sbíral p. dr. *K. CEJP*. — Zjevem podoben *P. stipticus*, ale drobounký. Jistě dobrý druh.

Lenzites flaccida FR. (*Agar. flac.* BULL). Střechovitě trsnatý, klobouky 3—5 cm v pr., na basi 4—6 mm tl., k ostrému okraji zvolna tence lupenitě ztenčené, polokruhovité, bezstopečně bokem přisedlé, za vlhka elastičně měkce gumovité, za sucha kožovité, někdy v 1—2 laloky vykrojené, nekruhaté, rovné, šedě kolmo hustě měkce chlupaté. Lupeny dosti široce břichaté, celokrajné, husté, nestejně dlouhé, nespojované, bílé. Výtrusy bezbarvé, vejčito-eliptičné, k basi stažené, 10 μ.

Na kmenech starých buků u Roblína v červnu roku 1923 sbíral pan FR. FECHTNER. Dobře se shoduje s FRIESem i BRESADOLOU, jen nejsou naše klobouky kruhaté.

Lenzites aurea sp. n. Úplně podobný předešlému, ale klobouk hrubě krátce štětinatý a mimo to měkce hustě plstnatý, světle žemlový, lupeny zlatožluté až skoro oranžové. Výtrusy válcovité, vždy zahnuté, bezbarvé, 5—6 μ. Odporně páchne.

Na dubových pařezech v listopadu 1926 u Malacky na Slovensku (p. *JAR. HORÁK*). Na dubech u Bučovic na Moravě (p. prof. *FR. NEUWIRTH*).

Lenzites Queletii SCHULZ. Hdw. 1885. Klobouk 5—12 cm v pr., pravidelně polookrouhlý, bokem 1—2 cm tlustým přisedlý, suše a ztuha korkovitý, uprostřed vyklenutý a nestejně hrbolatý, ostatně rovný a radiálně hrubě vrásčitý, hladký, lysý, skoro lesklý, hustě kruhatý, bělavý, ale také skvrnitě hnědý, k velmi ostrému okraji značně ztenčený. Dužnina bílá. Lupeny tenké, na ostří celé, okrově nahnědlé, ojíněné, u base v hustá políčka spojované, k obvodu ve volné lupeny rozdělené (jako u L. betulina). Výtrusy bezbarvé, tence tyčinkovité, více méně zahnuté, 8—10 μ.

Na dubových pařezech (ale také na osikách) na Slovensku v srpnu 1923 sbíral p. dr. *FR. NOVÁK*. — Je určitě tento druh, jenž asi tvoří více plemen. *SCHULZ* udává výtrusy jednak 13—18, jednak 4, což jest mně podezřelým. — Později zaslal tutéž houbu od Malacky na Slovensku p. *JAR. HORÁK*. - Sem patří var. *Jappii* m., houba, kterou u Olomouce sbíral pan prof. *JAPP* r. 1922. Tato má klobouky šedě okrové, lupeny narůžovělé a až k obvodu v políčka spojované, výtrusy krátce elliptičné 4—5 μ.

Lenzites laricina KARST. Fl. fenn. 1905. Sacc. XXI., 124. Úplně podobný *L. betulina* L., ale menší. Klobouk 3—4 cm v pr., kruhovitý, zúženou basí bokem přisedlý, korkovitě tvrdý, klenutý, uprostřed vmačklý, ostře, hustě kruhatý, černošedý, zvláště k okraji štětinatě chlupatý. Lupeny široké, husté, bílé, vidlené a sem tam spoře příčně spojované. Výtrusy bezbarvé, válcovité, na basi šikmo stažené, 3—5 μ.

Na pařezech modřínových u Myšlína (Mnichovice) v srpnu 1922 sbíral dr. *ALB. PILÁT*. Dosti dobře se shoduje s popisem *KARSTENovým*, jenž jej sbíral na modřínech v Sibiři (Bajkal).

Lenzites roburnea sp. n. Klobouky polokruhovité neb i dlouze páskovité (5—20×2—4 cm), bokem široce přisedlé, tenké, na okraji ostré, kožovitě měkce elastičné, na povrchu hladké, světlehnědé, na okraji skořicové, s 1—2 zonami. Lupeny 4—6 mm šir., přehusté, přehustě příčně spojované a vlnitě zprohýbané (světlost rourek sotva 0·5 mm), kaštanově skořicové, jen na basi nespojované. Dužnina rezavá.

Na dubových kmenech, kůry zbavených, ze štěrbin rozpukaných ve velikém množství r. 1925 v květnu. Podobá se velice *L. sepiaria* FR., k níž příbuzensky se těsně řadí. Tato však výhradně roste na dřevech smrkových a borových. Má ještě hustější lupeny a přehustě v uzounké rourky spojované. *L. trabea* FR. a *L. cinnamomea* FR. (také hnědé) také na dubech rostoucí, jsou větší, hrubší, s volnými lupeny. *KARSTEN* popisuje jakýsi *L. sibirica* ze Sibiře z listnatých kmenů „pileis sordide pallidis demum fuscescentibus, dimidiatis, plene postice gibbosis, intus pallescentibus" — což se s naší houbou neshoduje. — *R. FALCK* (1909, Sacc. XXI., 125) popisuje jakýsi *L. bicolor* „in lignis arborum frondosarum et coniferarum Germaniae" z blízkého příbuzenstva *L. sepiaria* a *L. abietina*, ale diagnosa je naprosto nedostatečná. Ostatně pochybuji, že by rostla současně na listnáčích i koniferách.

* * *

Panus piceus sp. n. Pileis 1-2 cm diam., dense imbricatim caespitosis, tenuibus, antice rotundatis, deorsum longe cuneatis, margine acuto, involuto, glabris, albis, farinosis, vulneratis fuscescentibus. Lamellis gracilibus, confertis, inaequilongis, angustis, albis, aetate tono subrosello. Stipite perfecte laterali, 1 cm l., 3-4 mm cr., glabro. Sporis anguste cylindricis, plerumque curvatis, 3-4 μ. Odore acri.

Ad truncos piceos prope Obecnice (distr. Příbram) Bohemiae centralis, novembr. 1925. Colore, consistentia habituque plene *P. stipticum* BULL. revocat, forma autem cuneata, colore lamellarum, praesertim habitatione ab eo differt. *P. stipticus* incolit truncos frondosos, imprimis Quercus. *P. foetens* FR. certissime ad nostram speciem arcte accedit, secundum descriptionem videtur tamen major diverseque coloratus. Habitat similiter in Pinis.

Panus pusillus sp. n. Solitarius vel caespitosus, pileo 4-8 mm diam., orbiculari, gracili, coriaceo, juvenili margine involuto, demum aequali horizontali, albo-scrupuloso. Stipite laterali, diametrum pilei aequanti, tenui, albo, basi ciliato. Lamellis subdistantibus, late ventricosis, juvenilibus subdenticulatis, albis, demum cremeo-ochraceis. Sporis breviter ellipticis, ecoloratis, 3-5 μ.

Ad truncos frondosos prope Roblin junio 1926 legit dr. CAR. CEJPUS. Habitu P. stiptico similis, sed exiguus. Revera species bona.

Lenzites aurea sp. n. Omnino similis et affinis *L. flaccidae* FR., sed pilei breviter grosse setosi praetereaque molliter dense puberuli, pallide fulvidi, lamellis aureis vel fere aurantiacis. Sporae cylindricae, semper curvatae, ecoloratae, 5-6 μ. Odore inamoeno.

Ad truncos quercinos novemb. 1929 prope Malacky Slovakiae. - Prope Bučovice Moraviae.

Lenzites roburnea sp. n. Pileis dimidiatis vel laminaeformibus (5-20× 2-4 cm), lateraliter adnatis, tenuibus, margine acutis, molliter elastice coriaceis, superne glabris, pallide fuscis, margine cinnamomeis, 1-2 zonis praeditis. Lamellis 4-6 mm latis, densissime confertis, creberrime anastomosantibus, undulatis, castaneo-cinnamomeis, basi tantum liberis. Contextu cinnamomeo. Sporis breviter obtuse cylindricis, ecoloratis, 8-10 μ. Odore miti.

In truncis quercinis, cortice orbatis, vetustis e fissuris egrediens in copia vasta prope Ondřejov maio 1925. - Similis et proxime affinis *L sepiariae* FR., quae nunquam in lignis frondosis provenit. R. FALCK (1909, Sacc. XXI., 125) quidem describit quandam *L. bicolorem* „in lignis arborum frondosarum et coniferarum Germaniae“ e proxima affinitate *L. sepiariae* et *L. abietinae*, diagnosis praestat autem haud sufficiens. Dubito, quin eadem species hujus generis arbores frondosas simulque coniferas incolat. — *L. trabea* FR. et *L. cinnamomea* FR., equidem fuscae et quercinae, sunt robustiores, lamellis liberis. KARSTEN denique enumerat quandam *L. sibiricam* in lignis frondosis „pileis sordide pallidis demum fuscescentibus, dimidiatis, postice gibbosis, intus pallescentibus“, quod nostrae speciei non respondet.

Nequeo consentire, ut *Lenzites sepiaria* et affines a *L. betulina* et aff. separentur, quoniam supra descripta *L. Queletii* transitum manifestum praebet.

Záhada, která vlastně není záhadou.

(A mystery which is not really any mystery.)

(Calvatia hiemalis *VITT.* - Pýchavka stlačená.)

BOH. KLIKA.

(S obr.)

Setkal jsem se s ní prvně v březnu 1922; v jámě u cesty v polích západně za Chuchelským hájem jsem sebral několik exemplářů přezimovavších, suchých, se širokým ústím. Řekl jsem si, že to musí býti nějaká drobná Calvatia. Později hledal jsem na témž místě bezvýsledně, až 10. října 1923 jsem tam nalezl několik kousků právě dozralých s ústím malým, kruhovým, význačným pro Lycoperdon, a řekl jsem si, že je to Lycoperdon. Od té doby jsem ji tam i v blízkém okolí — a také jinde, ale vždy mimo les — sbíral v nejrůznějších vývojových stadiích a utvrzoval jsem se v přesvědčení, že mám před sebou starý, snad po celém světě rozšířený druh *Lycoperdon hiemale (BULL. p. p.) VITT.*, pýchavku stlačenou, jak jí česky nazval na svou dobu výborný náš mykolog *A. BERNARD* ve svých „Houbách břichatkovitých" 1894.

A u pýchavek vzácná věc — všecky další nálezy poznával jsem docela spolehlivě i makroskopicky -- podle ústí z malého kruhovitého apikálního stomatu pýchavek se rozšiřujícího ve veliké, pohárovité ústí Calvatií, zvláště však podle docela zřetelné blány, diafragmatu, oddělujícího plodnou část (glebu) od části jalové (subgleby). A stačil obyčejně jediný pohled na zvláštní tvar plodnice, jinak třeba podoby nejrůznější, abych i podle více méně ostré zevní hrany v místech, kde se gleba odděluje od subgleby, poznal svou „stlačenou".

Pro sebe jsem si tedy byl jist. Hůře však bylo, když jsem se pokoušel dobrati se k ní v literatuře. Jistě tím neříkám nic nového, zmiňuji-li se o tom. Pýchavky jsou tak záludné, že bez důkladného studia mikroskopického je pravidelně nemožno dopátrati se konečného cíle — spolehlivého určení druhu. Jsou to namnoze kosmopoliti, různě popisovaní a křtění, ale přece jen totožní. Vzpomeňme jen, že byly v mykologii doby, kdy každá houba přinesená z neprozkoumané dosud končiny světové již proto musila býti popsána jako nová (*MASSEE* a j.). Diagnostika jednotlivých druhů pokulhávala, i když, jako u naší pýchavky stlačené, se takřka samy nabízely znaky tak výrazné, jako jest zřetelné diafragma.

Jak již naznačeno, je značné procento pýchavek — jako hub břichatkovitých vůbec — rozšířeno po celém světě, což ovšem pomáhá vysvětliti mnohé nesrovnalosti v jejich systematice. Ke srovnání jen několik čísel — o *SACCARDOvi* nemluvím, tam jsou mnohé druhy popsány dvakrát i třikrát pod různými jmény. *FRIES* popsal 8 druhů evropských a 1 americký, *VITTADINI* 16 evropských, *MASSEE* již 129 druhů, z toho evropských 54; *MORGAN* 21 druhů severoamerických. Z Uher popisuje *HOLLÓS* 21 druhů rodu Lycoperdon a 7 druhů rodu Calvatia (rod Calvatia odděluje se od rodu Lycoperdon teprve od dob *MORGANových*). *PETRI* uvádí z Italie 11 druhů Lycoperdon a 6 Calvatií, *THORE C. E. FRIES* ze Švédska 8 Lycoperd a 4 Calvatie. Velmi kritický mykolog novozélandský *CUNNINGHAM* je toho názoru,

že Lycoperd je na celém světě celkem jen asi 30, a z toho v Australasii a na Novém Zélandě 14. Loňská veliká a vpravdě luxusní monografie „The Gasteromycetes of the Eastern United States and Canada" od *W. CH. COKERa* a *J. N. COUCHa* uvádí severoamerických Calvatií 10 a Lycoperd 24. Vzhledem k těmto číslům by naše české země přímo oplývaly nadbytkem druhů, ač neukáže-li se i tu nutnost restrikce.

Dnešní naše znalost pýchavek je ještě daleka toho, aby mohly býti výsledky dosavadního badání pokládány za definitivní. Bedlivé šetření přináší dva výsledky, zdánlivě protichůdné: počet druhů vlastních určitým ome-

Calvatia hiemalis *VITT.*

Na průřezu je jasně patrna přepona, dělící glebu od subgleby. — Membrane separating the gleba from the subgleba, distinctly visible in the cross-section.

zeným oblastem se menší zjišťováním totožnosti s druhy daleko rozšířenými, ale zároveň se množí nálezy a poznáváním druhů menším těm areálům vlastních.

Pýchavky jsou velmi variabilní, což je při obrovském rozšíření a veliké přizpůsobivosti pochopitelné. Týž druh se mění co do podoby i velikosti, co do barvy i skulptury povrchu, podle stáří, podle půdy. Popisy jsou namnoze nedostatečné, proto mnoho omylů, obrázky rovněž často ubohé, zvláště v publikacích amerických, kde se po vzoru *LLOYDově* stalo módou fotografovati staré, odřené a pomačkané exempláře, které ovšem nemohou podávati správného názoru.

Naše pýchavka stlačená, *Calvatia hiemalis (BULL. p. p.) VITT. (Lycoperdon hiemale BULL., L. depressum BON., L. pratense PERS., L. leucotrichum DR.* et *MONT., L. marginatum KALCHBR., L. Kalchbrenneri DE TONI, L. natalense CKE* et *MASS., L. Curtisii BERK., L. Wrightii PECK., Globaria Quéleti SCHULZER, Calvatia viatica VEL., L. desertorum VEL.*) tvoří podobně jako *Lyc. abscissum ROB. E. FRIES* (Ueber einige Gasteromyceten aus Bolivia und Argentinien,

Arkiv for Botanik Bd. 8. No 11, 1909, str. 8. tab. III.) přechod mezi rody Calvatia a Lycoperdon. Přiřaďuji ji ke Calvatii, k níž se svým v konečném vývojovém stadiu velikým ústím sama hlásí. Její popis:

Plodnička zprvu kulovitá, nažloutle bílá, zrnitá, mrtnatá nebo svrchu hustě posázená krátkými, sbíhavými ostny. Později obráceně kuželovitá, svrchu smačklá, dole tupě zakulacená, často čočkovitá, mnohdy nepravidelná až skoro válcovitá, bez hlavy zřetelně odškrcené. Dole hladká, podélně záhybovitá nebo jamkatá; sbíhavé záhyby zejména u forem čočkovitých. Po brzkém opadání ostnů mrtnatě zrnitá nebo docela olysalá, bledě šedožlutavá, s odstínem tmavohnědým, trochu hedvábitě lesklá. Polozralé plodničky slámově žluté nebo hnědožluté, zralé světle hnědé, velmi staré šedé, lesklé. Svršek peridie se ve zralosti otvírá drobným kruhovitým ústím, které se později velmi rozšiřuje, ze vnější peridie zbývají pak jen krátké dřípaté laloky, celá peridie nabývá tvaru poháru s volně zúženou nožkou různě dlouhou a širokým otvorem. Někdy se trhá peridie místo kruhovitého stomatu dlouhou podélnou štěrbinou a konečné ústí bývá pak také tvaru podélného.

Hranice mezi pletivem plodným (glebou) a jalovým (subglebou) je zevně vyznačena patrnou hranou, zaoblenou nebo ostrou až velmi ostrou; často celý svršek vklesá dovnitř, a hrana je pak zvláště ostrá. U exemplářů takto vyzrávajících jsou velmi nápadné dvě věci: gleba je takřka slisována na tenkou vrstvičku, a vkleslá svrchní část okrovky tak snadno neodpadává, mnohdy vydrží i do jara. Při shodnosti ostatních znaků sotva by bylo možno tvar takový odlišovati i jen jako varietu. *HOLLÓS* jen jako mimochodem praví, že by bylo lze stlačené, ploché formy této proměnlivé houby označovati jako var. *depressum*, kulovité, droboučké jako var. *Curtisii (Lyc. Curtisii BERK.)* a veliké válcovité formy jako var. *cylindricum*.

Blána dělící část plodnou od části jalové — diafragma — je vždy velmi patrná, $^1/_8$ až $^1/_2$ mm tlustá, miskovitě prohloubená nebo i uprostřed poněkud vypouklá. Sloupce (columelly) není.

Poměr části plodné k jalové je velmi proměnlivý; mnohdy, jak již řečeno, tvoří gleba v úplné zralosti jen docela tenkou vrstvičku.

Capillitium je bezbarvé, hyalinní, septované, málo větvené, 4-6-8 μ v průměru, neperforované.

Výtrusy kulovité, žlutavé, 3·5-4·5 μ v průměru, velmi jemně zrnité (ve vzduchu; při silném zvětšení patrna zrnitost i v tekutině), mnohdy s kratičkou stopečkou (apiculem), ale bez sterigmat, tlustoblanné, s excentrickou lesklou kapičkou.

Tvar houby, její velikost a do jisté míry i barva velmi proměnlivé. Výška 0·5-4 cm, průměr 1-5 cm.

Roste od června do listopadu na lukách, pastvinách, mezích, travnatých cestách, mimo les; staré plodničky nalézáme i pozdě z jara následujícího roku.

Patří k druhům ne sice obecným, ale přece velmi rozšířeným. Z Čech známe již nalezišť hojně: Okolí pražské (Chuchle, Sv. Prokop, Radotín, Závist), Karlštein, Karlík, Davle, Mnichovice, Benešov, Hořičky, Čekanice, Sobotka. Že nechybí na Moravě, o tom nemůže býti pochyby. Velmi rozšířena je na Slovensku a Podkarpatské Rusi (Zobor u Nitry, Sv. Jur, N. Mesto n. V., Trenčín, Sliač, Hronská Bystrica, Mor. Liesková, Tatranská Lomnica, Štrba, Dolný Kubín, Bardějov, Košice, Prenčov, Prešov, Levoča, Štubňa, Marmarošská Sihoť, Brustura a j.)

Rozšířena je také v Uhrách, roste snad ve všech zemích evropských (i ve Švédsku), mimo Evropu v Sev. Americe, v Asii, v Africe severní i jižní; v Australasii (Australie, Tasmanie, Nový Zéland) je druhem nejhojnějším.

Nepochybuji, že zajímavý druh tento bude zjištěn i na mnoha a mnoha místech jiných u nás. Diafragma nám jej vždy bezpečně prozradí i tam, kde bychom podle ostatních znaků snad byli v nejistotě. Je přitom kupodivu, že mohl býti tento tak významný znak tak často přehlížen. Důrazně jej vytyčuje *PETRI, THORE C. E. FRIES, CUNNINGHAM*; v našich novějších příručkách není o důležitém znaku tom zmínky, ač jej výborně vystihuje již *ALEX. BERNARD* 1894: „Plodné pletivo od neplodného jest odděleno přeponou." A dále praví (uvádí ji pod jménem *Lycoperdon depressum BON.*): „Když houba dozrává, vtlačuje se hořejší díl vyklenutý, spodek pak bývá hodně svraštělý... Na vrcholu otevírá se kruhovitým otvorem, jenž záhy se rozšiřuje."

Původní popis *BULLIARDův* zahrnoval jménem *Lyc. hiemale* druhů několik. Je zásluhou *VITTADINIovou*, že druh tento přesně vymezil a také vyobrazil. Nejcharakterističtější jméno dal mu *BONORDEN*, ale teprve 1857 (*Lyc. depressum*). Mnoho autorů se dosud jména toho přidržuje (*CUNNINGHAM* a j.). U amerických mykokologů je běžné jméno *Lyc. pratense PERS.* Severoamerická forma tohoto jména, ve Spojených státech dosti vzácná, je prý s naším evropským druhem úplně totožná, jen capillitium má zbarvené. *THORE C. E. FRIESovo* švédské *Lyc. pratense PERS.* je také určitě náš druh, ač v popise praví jen: „Gleba ostře odlišena od komůrkaté sterilní části."

LLOYD (p. 213) popisuje *Lyc. pratense* úplně souhlasně s druhem naším, zdůrazňuje i diafragma. Podle svého popisu nemíní *Lyc. cruciatum ROSTK.* (*Lyc. marginatum VITT., Lyc. muricatum BON.*, ale naše *Lycoperdon hiemale VITT.* Sám praví: „Je to určitě *VITTADINIovo Lycoperdon hiemale.* V Evropě je tradice, že je to *PERSOONovo Lycoperdon pratense*, a přijímám to jméno („pratense"), protože je nutno míti nějaké jméno, a nechci užívati nějakého nového jména pro druh tak obecný. Ač v Evropě tak obecně, nevyskytuje se podle mého vědomí ve Spojených státech". — Běží tu zase asi jen o veliký omyl. *Lyc. cruciatum BON.* nemá diafragmatu. Pokud se týče *LLOYDova* druhu *subpratense*, pochybuje *LLOYD* sám (p. 288), že by mohl obstáti i jen jako forma; obrázky jeho se s naším typem také naprosto shodují. Severoamerické *Lyc. Wrightii v. typicum PECK* pokládá *HOLLÓS* rovněž za totožné s *Lyc. hiemale VITT.*, stejně jako *Lyc. Curtisii BERK.*, u něhož rozšiřování ústí pokračuje docela stejně. U *Lyc. cruciatum ROSTK.* praví *LLOYD*, že diafragma, dělící část plodnou od části jalové, je u evropských exemplářů ostřeji vyznačena než u amerických, ač jinakého rozdílu není — ale *Lyc. cruciatum ROSTK.* (*Lyc. muricatum BON.*) diafragmatu vůbec nemá.

Z našich druhů je patrně velmi blízce příbuzna *Calvatia exigua VEL.*, lišící se vlastně jen vejčitými výtrusy. A jest jen na dalším sledování tohoto velmi zajímavého druhu, zjistiti, neběží-li tu snad jen o místní varietu, přechody s typem spojenou; nepokládám to za tak nemožné, stačí připomenouti *Bovista nigrescens* var. *hungarica HOLLÓS*, lišící se od typu jen zahnutými sterigmaty.

Bylo by si jen přáti, aby naši mykologové věnovali naším pýchavkám více zájmu než dosud a přispěli tak k rozluštění mnohých dosavadních záhad a nejasností. Budu velmi vděčen za všechny zprávy i zásilky z oboru tohoto a rád se odvděčím určením i výměnou. (Praha XIII., Kodaňská 37.)

Vzácnější bedlovité houby z okolí Plöckensteinského jezera na Šumavě.

(Einige seltenere Agaricaceen aus der Umgebung vom Plöckensteiner See im Böhmerwalde).

Dr. ALBERT PILÁT.

(Pokračování.)

Tricholoma rutilans SCHAEFF. Na pařezech hojně, v celém území.

Clitocybe flaccida SOW. Ve smrkovém lese na odpadcích dřevních po kácení nedaleko cesty z Černého Kříže k jezeru Plöckensteinskému.

Clitocybe gilva PERS. Velice význačný druh svým bledě žemlovým, četnými, pravidelně roztroušenými vodnatými skvrnkami zdobeným kloboukem. Ve smrkovém lese u Černého Kříže. V Čechách jest tento druh dosti vzácný. Prof. VELENOVSKÝ uvádí jej pouze ze 2 lokalit (Radotín, Chlumec n. C.)

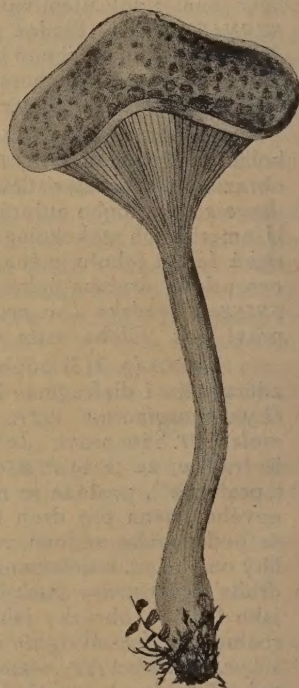
Clitocybe infundibuliformis SCHAEFF. V jehličnatých lesích kol Černého Kříže dosti hojně.

Clitocybe squamulosa PERSOON. V mechu ve světlině lesní nedaleko Guthausenu. Druh ne sice vzácný, nikoliv však také všeobecně rozšířený. VELENOVSKÝ cituje pět lokalit ve svých „Českých houbách".

Omphalia campanella BATSCH. Na trouchnivých pařezech a kmenech smrkových velmi hojně v celém území. Překrásná nápadná a živě oranžově zbarvená houbička, která se vyskytá ve stech a tisících exemplářích a obaluje celé pařezy. Černý Kříž, Hintring, Plöckensteinské jezero, Stožec.

Omphalia fibula BULL. Mezi odpadky dřevními v mechu na okraji lesa u Guthausenu.

Omphalia maura FRIES. Na spáleništi na travnaté lesní cestě na Moorbergu Čern. Kříže.

Clitocybe gilva PERS.
Plodnice v přirozené velikosti. — Ein Fruchtkörper in d. natürlichen Grösse.
PILÁT del.

Omphalia Postii FRIES. Na spáleništích v rašelinovitém vlhkém borovém lese u Guthausenu, velice hojně.

Omphalia umbelifera L. Na trouchnivém pařezu borovém ve vlhkém lese borovém u Guthausenu.

Mycena alcalina FRIES. Hojně na trouchnivých pařezech a trouchn. větvích v zemi polokrytých. Černý Kříž, Guthausen, kol Plöckenstein. jezera.

Mycena epipterygia SCOP. Na jehličí mezi mechem. Hosenreiser nedaleko Plöckensteinského jezera.

Trametes serialis Fries.

Choroš řadový.

Tříbarvotisk Českomoravských podniků tiskařských a vydavatelských v Praze.

Orig. akad. malíře mistra B. Dvořáka.

Leptoporus imberbis (Bull.) Que'let.
(**P. fumosus Pers., P. albus Huds.** etc.)
Choroš kouřový.

Tříbarvotisk Českomoravských podniků tiskařských a vydavatelských v Praze.

Orig. akad. malíře mistra B. Dvořáka.

Clitocybe infundibuliformis *SCHAEFF.* Strmělka nálevkovitá.

Skupina plodnic ve smrkovém lese nedaleko Černého Kříže na Šumavě. — Eine Fruchtkörpergruppe in einem alten Fichtenwald bei Schwarzes Kreuz im Böhmerwald.

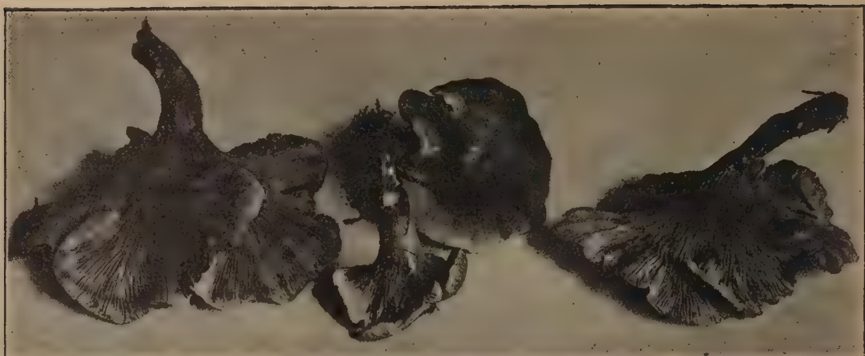
Foto dr. A. PILÁT, 1929.

Clitocybe squamulosa PERS. Strmělka šupinatá.
V mechatém mlází u Čern. Kříže na Šumavě. — Drei Exemplare von Schwarzes Kreuz im Böhmerwald.
Foto dr. A. PILÁT.

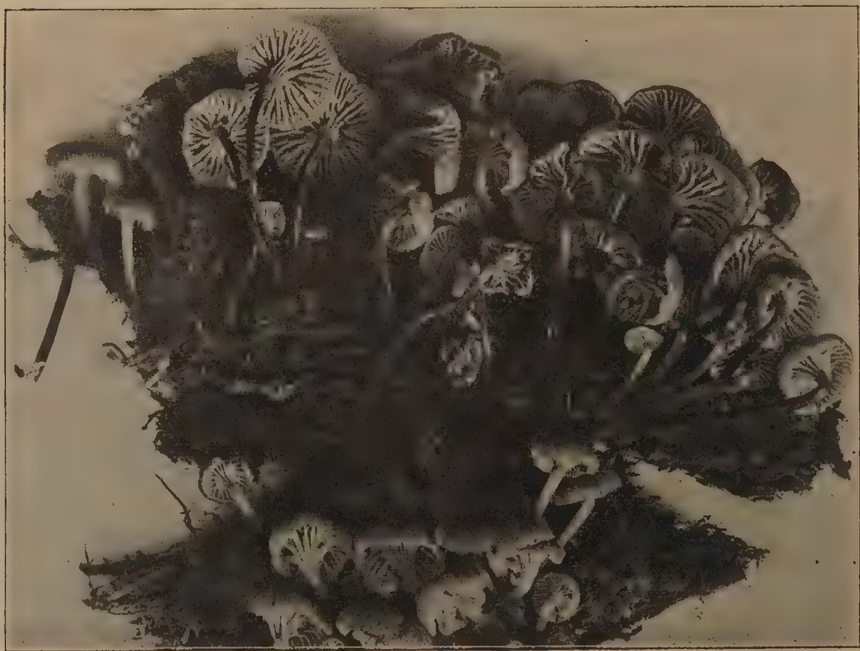

Omphalia Postii FRIES. Kalichovka Postova.
Na spáleništi v borovém lese u Guthausenu nedaleko Černého Kříže na Šumavě. — Auf einer Brandstelle in einem Kiefernwald bei Guthausen unweit von Schwarzes Kreuz im Böhmerwald.
Foto dr. A. PILÁT.

Clitocybe flaccida *SOW.* Strmělka plihá.
Plodnice z okolí Plöckensteinského jezera na Šumavě. — Vier Exemplare aus der Umgebung des Plöckensteiner Sees im Böhmerwald.

Foto dr. A. PILÁT.

Omphalia campanella *BATSCH.* Kalichovka zvonečková.
Na smrkových pařezech u Plöckensteinského jezera na Šumavě. — Auf alten Fichtenstümpfen beim Plöckensteiner See im Böhmerwald.

Foto dr. A. PILÁT.

Mycena laevigata *LASCH.* Helmovka hladká.
Na smrkovém pařezu u Černého Kříže na Šumavě. — Auf einem Fichtenstumpf bei Schwarzes Kreuz im Böhmerwald.

Foto dr. A. PILÁT.

Mycena rugosa *FRIES.* Helmovka drsná.
Na trouchnivém buku nedaleko Plöckensteinského jezera na Šumavě. — Auf einer morschen Rotbuche beim Plöckensteiner See im Böhmerwald.

Foto dr. A. PILÁT.

Mycena laevigata LASCH. Na trouchnivých pařezech smrkových velice hojně v celém území. Plöckenstein, Černý Kříž, Stožec, Hintring.

Mycena leptocephala PERS. Na vlhkém trouchnivém pařezu smrkovém u Černého Kříže.

Mycena polygramma BULL. Na pařezu smrkovém u Guthausenu.

Mycena pterigena FRIES. Nádherně ohnivě červená, pak růžová houbička s básí v nepatrnou hlízku rozšířenou. Na trouchnivých řapících kapradin. Moorberg u Černého Kříže.

Mycena rugosa FRIES. Na trouchnivém kmeni březovém u Guthausenu. Na trouchnivém kmeni bukovém u Hosenreiseru nedaleko Plöckensteinského jezera.

Mycena stannea FR. Ve smrkovém lese na velmi trouchnivém pařezu smrkovém nedaleko Černého Kříže.

Mycena viscosa MAIRE. Na trouchnivém pařezu smrkovém na Moorbergu nedaleko Černého Kříže, jakož i u Guthausenu.

Určitě liší se od *M. epipterygia*. Zapáchá řetkvičkovitě, dosti intensivně, ne však nepříjemně, rozhodně však jinak než *M. pura*. Klobouk v mládí jest tmavší nežli ve stáří (RICKEN tvrdí opak), v mládí jest hnědý až červenohnědý, pak vybledající, hlavně na kraji, do $^2/_3$ zřetelně a ostře rýhovaný, v mládí kuželovitě vejčitý, pak široce kuželovitě rozložený, 2—3 cm v průměru, dosti křehký. Třeň citronově žlutý s nádechem do hněda, u konce světlejší, lepkavý, asi stejně tlustý, 5—8 cm dlouhý, 1—2 mm tlustý. Lamelly bělavě našedlé, masově načervenalé, přirostlé, dosti husté, zoubkem sbíhající. Dužnina hygrofanní, červenohnědavá, silně zapáchající řetkvičkou, ne však nepříjemně; chuti sladké.

Mycena vitraea FRIES. Na větvičkách a odpadcích dřevních v mechu ukrytých kol Černého Kříže.

Collybia assema FRIES. Na jehličí ve smrkovém lese u Čern. Kříže dosti hojně.

* **Collybia distorta** FRIES 1836.

Klobouk masově rezavý, až masově žlutavý, lysý a hladký, zvonovitě sklenutý, 4—6 cm v prům., uprostřed skoro vždy špičatým hrbolem opatřený, masitý, splihle rozprostřený. Třeň šedožlutavý, ve stáří masově načervenale nadechlý až hnědomasový, rýhovaný, často podélně rýhovaný a zkroucený, nahoru zúžený, 5—8 cm dlouhý, 5—10 mm tlustý, nekořenující, dutý, chrupavčitě vláknitý. Lupeny žluto-bělavé, často červeně skvrnité, velice husté, úzké, ve stáří však dosti široké, až 8 mm, skoro ve třech řadách uspořádané, zaobleně přirostlé, na spodu hustě žilkovitě příčně spojované. Dužnina bělavá, plihá, dosti silně a skoro nepříjemně zapáchající. RICKEN praví, že páchne po slanečcích; snad to však není přiléhavé. Basidie dosti dlouze kyjovité, tenkostěnné, 25-30×6$^1/_2$ μ, se čtyřmi, ca 2 μ dlouhými sterigmaty. Hyfy tramy lamell hustě paralelně probíhající, skoro slepené, bezbarvé, trochu gelatinosní, 2—4 μ tlusté. Výtrusy kulaté, na basi trochu přišpičatělé, někdy stranou trochu smačklé, 5—6$^1/_2$ μ v průměru, bezbarvé, hladké. Obsah buněčný za sucha často sražený.

Ve starém smrkovém lese v blízkosti kmenů obyčejně po několika exemplářích ve volných trsech. Mezi Černým Křížem a jezerem Plöckensteinským. Vzácný druh, který RICKEN uvádí také z Německa. Ve VELENOVSKÉHO „Českých houbách" dosud není uveden. Šumavské exempláře úplně souhlasí s popisem RICKENovým. Klobouk jest až do poloviny rýhován. Tento znak však RICKEN ve své diagnose neuvádí, ačkoliv jest dosti ná-

Collybia distorta *FRIES.* Penízovka pokroucená.
Ve smrkovém lese u cesty mezi Černým Křížem a Plöckensteinským jezerem na Šumavě. — Die Fruchtkörper aus einem Fichtenwald am Wege zwischen Schwarzes Kreuz und Plöckensteiner See im Böhmerwald.

Foto dr. A. PILÁT.

padný. Nejvýznačnějším znakem jest pozvolné červenání lupenů po poranění, které v menší míře jest patrné na celé plodnici. V mládí není ono červenání příliš nápadné, teprve na starších plodnicích se zřetelně projevuje.

Collybia esculenta WULF. Na šiškách borových v zemi ukrytých u Černého Kříže.

Collybia platyphylla PERS. Roztroušeně ve smrkových lesích kol Černého Kříže a Plöckensteinského jezera.

Collybia tuberosa BULL. Na trouchnivých mumifikovaných plodnicích Russulla nigricans u Černého Kříže.

Paxillus involutus BATSCH. Hlavně na velmi trouchnivých pařezech a dřevech, řidčeji na zemi v celém území velice hojně.

Hebeloma crustuliniforme BULL. V jediném exempláři v rašelinném borovém lese. - Bledým, uprostřed hnědým kloboukem blíží se varietě *sinapizans* FRIES. U Guthausenu nedaleko Černého Kříže.

Phlegmatium latum PERS. Ve vlhkém lese smrkovém u Černého Kříže.

Inoloma traganum FRIES. Ve smrkových lesích kol Čern. Kříže dosti hojně.

Dermocybe anthracina FRIES. Na jehličí ve smrkových lesích i v trávě u lesních cest kol Černého Kříže, Guthausenu a Plöckensteinského jezera dosti hojně.

Dermocybe cinnamomea L. Všude v lesích v celém území velmi hojně.

Pholiota flammans FRIES.

Velmi příbuzná nápadnému druhu *Phol. squarosa* Fl. Dan., jenže menší, ohnivěji zbarvena a vždy na smrkových pařezech rostoucí. Klobouk ohnivě žlutý až skoro ohnivě oranžově žlutý, sporými, hrubě třísnitými, sírově žlutými, povrchovými šupinami posázený, suchý, sklenutě rozložený, 2—7 cm v průměru. Třeň živě žlutý (zbarvení toto jest trvalé), oddáleně hrubě odstále, skoro vatovitě šupinatý, obyčejně s kožovitým prsténcem, asi stejně tlustý, často skroucený, vydoupnalý, po případě i dutý. Lamelly trvale živě žluté, pak rezavé, velmi husté, tenké a velmi úzké, přirostlé. Dužnina živě zlato- nebo citronově žlutá, na vzduchu trochu rezavě nabíhající, dosti nepříjemně zapáchající. Basidie 15-18×3-4 μ. Výtrusy ellipticky válcovité, trochu ledvinitě prohnuté, slabě rezavé, hladké, $3^1/_2$-$4^1/_2$×2 μ. Cystidy válcovitě-kyjovité, někdy trochu přišpičatělé, 25-35×5-7 μ.

Na smrkových pařezech v lesích kol Černého Kříže a Plöckensteinu dosti hojně na několika místech. Druh hlavně v podhorských polohách rozšířený; v nížinách jest dosti vzácný. V podhorských lesích nahrazuje příbuzný nížinný a dosti teplomilný druh *Pholiota squarosa* Fl. Dan., od něhož se na první pohled liší mnohem menšími rozměry a daleko živějším zbarvením. VELENOVSKÉHO popis tohoto druhu neodpovídá houbám šumavským, které se však úplně shodují s popisem RICKENovým. VELENOVSKÉHO popis druhu *Ph. flamanns* odpovídá obyčejné *Ph. squarosa* Fl. Dan., která také na dřevech stromů jehličnatých někdy roste. Nasvědčuje tomu hlavně velikost (6—10 cm) a dále slova „celá houba pokryta jest na světle žluté půdě odstálými přišpičatělými tuhými t m a v ý m i šupinami“, což sice odpovídá druhu *Ph. squarosa* Fl. Dan., nikoliv však *Ph. flammans* FR., který jest naopak pokryt na tmavší půdě světlejšími sírožlutými šupinami.

Pholiota unicolor Fl. Dan. Na trouchnivém kmeni smrkovém. Zdá se mi, že *Phol. unicolor* Fl. Dan., *Phol. mutabilis* SCHAEFF. a *Phol. marginata* BATSCH. jsou pouze variety nebo formy jednoho druhu, liší-li se vůbec.

Flammula sapinea *FRIES.* Plaménka dřevní.
Exempláře se smrkového pařezu z okolí Černého Kříže. — Zwei Exemplare aus einem Fichtenstumpf aus der Umgebung von Schwarzes Kreuz im Böhmerwald.

Foto dr. A. PILÁT.

Pholiota flammans *FRIES.* Šupinovka ohnivá.
Plodnice se smrkového pařezu z okolí Černého Kříže na Šumavě. — Vier Exemplare in verschiedenen Entwicklungsstadien aus der Umgebung von Schwarzes Kreuz im Böhmerwald.

Foto dr. A. PILÁT.

** Flamula carbonaria* FRIES.

Klobouk zprvu skoro polokulovitě sklenutý, pak rozložený, 1—3 cm v průměru, tupý, tence masitý, na povrchu masově hnědý až rezavožlutý, hladký, lysý, někdy pouze s vločkovitě kožovitými zbytky vela na okraji, hladký, slizký, za sucha lesklý. Třeň bledožlutý, slabě masově nahnědlý, pod kloboukem světlejší a bíle ojíněný, dosti sporými temnějšími šupinkami pokrytý nebo alespoň vláknitě šupinkatý, skoro s vločkovitým prsténečkem, asi stejně tlustý, 3-5 cm dlouhý, dosti tuhý, poměrně tenký, pouze $1^{1}/_{2}$-3 mm tlustý, úzce rourkovitý. Lupeny bledé, slabě hlínově nahnědlé, pak nečistě hnědé, dosti husté a poměrně široké (5-6 mm), u třeně vykrojené a nepatrně sbíhající. Dužnina vodnatě hnědo-žlutavá, bledá, mírná, trochu nakysle vonící. Prach výtrusný rezavohnědý. Výtrusy elliptické, $6^{1}/_{2}$-$7^{1}/_{2}$×3-4 μ, rezavohnědé, hladké. Basidie kyjovité, 18-23×5-6 μ, se čtyřmi ca 3-4 μ dlouhými sterigmaty. Cystidy na ostří i ploše lamell velice nápadné a hojné, zprvu břichatě válcovité, pak vřetenité, více méně lahvicovité až břichatě kuželovité, 30-60 (75)×8-16 μ, bezbarvé, dosti tenkostěnné, zprvu s jemně zrnitým homogenním plasmatickým obsahem, pak často bez obsahu.

Význačný druh spáleništní!! Na spáleništích ve vlhkých lesích celého území všeobecně rozšířen. Černý Kříž, Guthausen, kol Plöckensteinského jezera, Hintring. VELENOVSKÝ jej ve svém díle neuvádí, ač přichází hlavně v podhorských krajinách i jinde v Čechách (na př. v Brdech dosti často). Od ostatních druhů rodu *Flamula* se dosti liší (již svým podivným stanoviskem!) a tvoří přechod k rodu *Naucoria*, jehož některým druhům se dosti podobá. Podle nápadného naleziště snadno poznatelný druh. Rovněž v sousedním Německu není žádnou vzácností, jak RICKEN se zmiňuje.

Flamula sapinea FRIES. Na trouchnivém pařezu smrkovém u Černého Kříže. Význačný subalpínský druh. Dokončení.)

O konservaci hub k účelům vědeckým.

(Sur les méthodes de conservation des champignons pour les buts scientifiques.)

Prof. Dr. K. KAVINA.

(Dokončení.)

C. ENGELKE[9]) doporoučí tekutinu: kyselina bóritá 30 g + kamenec 50 g + voda 500 g + 95% etylalkohol 250 g + glycerin 250 g; tvrdí, že houby v ní zachovávají tvar i barvu po více jak 30 let. Mám s touto směsí zkušenosti teprve jednoroční; některé houby v ní skutečně pěkně se dají uchovati, leč k mikroskopování se rovněž nehodí.

K účelům výstavním doporučují se houby uchovávati ve vaselinovém oleji s 5% karbolky (TSCHIRCH[10]), petroleumdammarxylolu (SCHILLER l. c),

9) Sec. J. SCHILLER in PETERFI, Methodik d. wissensch. Biologie, Berlin 1928, II. p. 63. Originální práce vyšla v 4. u. 5. Jahresber. d. niedersächs. bot. Vereins, Hannover 1913, p. 12.

10) TSCHIRCH, Pharmazeut. Zentralblatt 1912, 53, p. 1381.

nebo v parafínu (*ULBRICH* l. c.). Nejlepší však jsou pěkné modely, ať už z vosku nebo ze dřeva či z mědi.[11]) Návštěvníci letošní vánoční výstavy, pořádané Mykologickým Klubem a Kryptogam. odb. Čs. bot. spol. se přesvědčili, že lze vytvořiti dokonalé modely, od živých hub skoro nerozeznatelné, na modelech známého našeho mykologa *J. REJSKA* a řezbáře *J. RULÍŠKA*. Jsou-li modely doprovázeny mikroskopickými kresbami, jak tomu jest ve sbírce p. kustoda *SKÝVY* v zemském museu v Brně, pak jsou nevyčerpatelným zdrojem studia i pokročilému mykologu.

Nelze však všechny druhy, s nimiž se při výzkumu setkáme, uchovávati ve vlhkých preparátech v celku nebo ve věrných modelech umělcem zhotovených; taková sbírka stojí nejen veliké peníze, ale vyžaduje i značné místo. Jednotlivec anebo chudě dotovaný vědecký ústav (- jichž jest u nás většina!) nemohou si tento nákladný způsob konservace dovoliti. A přece jest nutno, aby každý vědecky pracující mykolog měl nejen srovnávací sbírku, ale hlavně i dokladovou. Pak nezbývá než voliti střední cestu. Houby preparovati na sucho, třebas nejjednodušší methodou a kromě toho uchovávati aspoň části plodnice v takovém stavu, aby byly schopny pozdějšího mikroskopického ohledávání.

Houby k mikroskopickému šetření nutno uchovati ve stavu co možná neporušeném; k tomu cíli je nutno plodnice a jejich části fixovati takovými činidly, jež by pokud možno nejrychleji pronikly houbou a rychle všechny její buňky usmrtily, bílkoviny jejich jemně srazily, aniž by však sražené hmoty rozpouštěly nebo tvořily nějaké odchylné struktury nebo způsobovaly vůbec v hyfách a pletivu nějaká artefakta. Činidla fixační používají se v roztoku; jest jich známa celá řada, nám však stačí výběr několika osvědčených fixáží. Používám celkem tří směsí, které se mi výborně osvědčují:

a) *ZENKERova* směs:

Sublimát	5 g
Dvojchroman draselný	2·5 g
Síran sodný	1 g
Destilovaná voda	100 g
Kyselina octová ledová	5 ccm

Kyselinu octovou přidávám bezprostředně před použitím. Směs tato hodí se dobře na cesty; mám prvé tři sole smíchány v prášku v obálce, jež dá se dobře transportovati. V případě potřeby rozpustím obsah obálky v 100 ccm čisté vody a přidám kyselinu. Malé kousky plodnic položí se do nadbytku tekutiny, v níž se ponechají nejméně 24 hodiny, mohou se však ponechati i několik dnů. Pak je vypírám tak dlouho ve vodě (— do zkumavek každých 6 hodin obnovuji čistou vodu), dokud se voda barví žlutě. Směs jest prudce jedovatá!

b) *BOUIN-MAIROVA* směs:

Formalín (40%)	30 dílů
Destilovaná voda	20 dílů
Kyselina octová ledová . . .	5 dílů
Kys. pikrové až do nasycení roztoku.	

Formalínu použijeme přímo v koncentraci, jak se prodává; místo kyseliny octové můžeme použíti stejný objem 2% kyseliny trichloroctové. Fixu-

11) *MÜLLER-BRALITZ* v „Der Pilz" 1922, H. 7./12.

jeme 2—3 dny a pak vypíráme v 50% alkoholu nebo ve vodě; vypíráním v alkoholu šetří se více cytoplasma. Směs jest jedovatá.

c) *BOUIN-ALLANova* směs:

Kyselina octová	5 ccm
Formalín 40%	25 ccm
Koncentrovaný vodný roztok kys. pikrové	75 ccm
Kyselina chromová	1·5 g
Močovina	2 g

Fixujeme 24 hodin, načež opláchneme houby vodou a přeneseme do 70% alkoholu; ten vyměňujeme tak dlouho, dokud se barví do zelena. Netřeba snad připomínati, že i tato směs jest jedovatou.

Na cestách, jež podnikáme pěšky a kde jsme odkázáni jen na věci, jež můžeme vzíti do baťochu, používám zhusta k fixaci drobných hub i kousků plodnic hub větších nejedovatého oxychinolinkaliumbisulfatu, jenž se prodává v lékárnách v tabletkách půlgramových v krátkých rourkách pode jménem „Chinosol". Snadno lze si pořiditi z čisté vody a jedné tabletky (nebo patřičného dílce z ní) 10% roztok, v němž možno houby libovolně dlouho ponechati; uchovají se ve stavu k hrubému histologickému vyšetřování zcela dobrém. Také i jiné rostliny (řasy, květy, hálky a p.) se dají chinoselem velmi dobře konservovati; i k uchování zoologických objektů se hodí.[12]) Chceme-li předměty zalévati do parafínu a řezati, vypereme je důkladně vodou.

Vždy musíme dbáti, aby bylo fixační tekutiny dostatek a abychom po fixaci důkladným vypráním ji úplně odstranili. Vyprané kusy pak uchováme v 50% alkoholu, k němuž přidáme asi čtvrtinu glycerinu; v této směsi vydrží předměty po léta beze změny. Takto fixované a konservované houby jsou způsobilé kdykoliv k podrobnému studiu mikroskopickému; změnily se sice v barvě, ale v tvaru i vnitřní struktuře zůstaly beze změny.

K důkladnému mikroskopickému šetření jest nutno pořiditi co možná tenounké řízky; k tomu používáme zvláštních přístrojů, t. zv. mikrotomů. Dříve však musíme houby zalíti do parafínu nebo do celluloidinu, aby se dobře mohly řezati. O tom, jak se do těchto látek zalévají, dočte se laskavý čtenář v každé příručce mikrotechnické; z českých doporučuji zejména knihu *REJSKOVU* nebo *WEINFURTRovu*,[13]) kde jest důkladně o zalévání i řezání objektů pojednáno. Řízky lepí se bílkem na podložní sklíčka, xylolem zbavují parafínu a barví; o barvení hub k mikroskopickým účelům bylo již své doby p. preparátorem *REJSKEM* v našem časopise pojednáno (roč. II, str. 81). Upozorňuji toliko, že jest velmi výhodné mořiti před barvením řezy aspoň 12 hodin v roztoku tanninu nebo kaliumstibiatartarátu; pak se mnohem lépe barví. Jinak však tyto operace spadají již mimo rámec zvoleného tématu, jež chce obsáhnouti toliko nejdůležitější pokyny, týkající se konservace. — O další přípravě hub k mikroskopickému studiu a zejména o barvení řezů povíme si až v některém článku příštím.

---

12) V Praze má na skladě na př. lékárna Kalinova na Václavském nám.; eprouvetka asi s 20 tabletkami stojí 11 Kč. - Viz též: *JANECK*, Chinosol in der Biologie. Mikrokosmos 1928, XXI., p. 65 a Mikrokosmos 1929, XXII., p. 41.

13) *REJSEK J.*, Mikroskopická technika. Praha, nakl. č. graf. spol. „Unie" 1927, str. 81 a násl., *WEINFURTER*, Zoologicko-botanická mikroskopická technika. Praha 1922, nakl. J. Kober.

Marasmius Wettsteinii *SACC. et SYD.* v Čechách.

(Marasmius Wettsteinii *SACC. et SYD.* en Bohême.)

JAN PODZIMEK.

(S obr.)

Jest to nový druh špičky pro Čechy, velmi podobný a příbuzný druhu *Marasmius Rotula SCOP.* a ovšem jejím varietám var. *microcephalus SACC.* a var. *rotalis (B. et BR.)*. Náleží do skupiny *Collariati*, kteroužto skupinu oprávněně utvořil ve své monografii evrop. špiček *F. BATAILLE* na základě výrazného znaku — volného límečku, jejž tvoří lupeny kol gracilního třeně (totéž na př. u naší známé špičky *M. graminum (LIB.) Q.*). Podobnost tohoto druhu (*M. Wettsteinii*) s *M. Rotula* je do té míry značná, že není vyloučena možnost, že tato specie od nespecialistů byla tu a tam přehlédnuta, považována jsouc za drobnou *M. Rotula*.

Marasmius Wettsteinii *SACC. et SYD.* (silně zvětš. - fort élargi)

Orig. J. PODZIMEK.

Není ovšem ani zdaleka tak rozšířená a obecně se vyskytující jako obyčejná, typická *M. Rotula* a bude u nás s velkou pravděpodobností vždy druhem vzácnějším, třebaže o ní platí fakt i předpoklad, týkající se všech drobných špiček, totiž, že pro nepatrnost není lehké je nalézti (zvláště sbírá-li se „nemethodicky") a snadno se přehlížejí.

Druh tento byl pod tímto jménem prvně popsán v XVI. sv. *SACCARDOva* „Sylloge fungorum" a od té doby byl jen velmi málo uváděn.

BATAILLE uvádí krátkou diagnosu a o lokalitě poznamenává všeobecně: „Sur aiguilles de Sapin Autriche", tedy nic více, než samotní autoři druhu. Teprve *v. HÖHNEL* ve „Fragmente zur Mykologie (XVI. Mitteilung)" v článečku „Über Marasmius Rotula und Marasmius Wettsteinii" se rozepisuje šíře o této specii, popisuje ji důkladněji a doprovází popis výstižnými poznámkami.

Autoři angličtí (*REA, MASSAEE*) ani francouzští se o tomto druhu nezmiňují, ale dle názoru, který vyslovil *v. HÖHNEL*, není *QUÉLETem* popsaný *Marasmius Bulliardi* nic jiného, než rozvětvená forma *M. Wettsteinii*. Pak by arcif bylo možno mluviti o areálu širším, ač by bylo nutno uznati *M. Bulliardi* za dobrou formu typické *M. Wettsteinii*, přesto, že jak *v. HÖHNEL* udává, i typická *M. Wettsteinii* mívá nezřídka rozvětvený stipes. - Také o *SCHROETERově* varietě *phyllophila* se domnívá *v. HÖHNEL*, že nepatří k *M. Rotula*, nýbrž že ji možno zahrnouti do pojmu *M. Wettsteinii*. To je ovšem mínění *v. HÖHNELovo*, ale jistě založené na důkladné znalosti věci. Přesto s tímto míněním nesouhlasím. Na základě velmi stručné diagnosy *SCHOETERovy* sotva lze takový závěr činiti.

Sám neznám z autopsie rozvětvených exemplářů *M. Wettsteinii*. V mém jediném exsikátu jsou třeně hub jednoduché, hledě však k ostatním znakům, byl bych nakloněn věřiti autoritě *HÖHNELově*,

Od *M. Rotula* liší se *M. Wettsteinii* především svou nepatrností. - Dosahujeť její klobouček nejvýše 4 mm v pr., nejčastěji však jenom 2 až 3 mm. Vůbec jest to houbička gracilní a křehoučká, která i v exsikátové sbírce během nedlouhého času se odrtí a rozpadá se i ve zkumavce. Třeň bývá asi 2—3 cm vysoký. Naproti tomu i drobné formy *M. Rotula* bývají větší (krom var. *rotalis* (B. et BR.), která je však jinak odlišena a rovněž tak var. *microcephalus* SACC.) a tužší, třeň tohoto druhu je celý kaštanově černý, lesklý, naproti tomu *M. Wettsteinii* má třeň pod kloboukem bělavě žlutavý (jinak rovněž kaštanově černý). Klobouček u *M. Wettsteinii* je nad to hlouběji brázditý, za sucha cylindricky sklenutý, uprostřed hluboce vtisknutý, okrově hnědavý, drsný. Mikroskopicky se liší oba druhy jen částečně, pokud se týká zbarvení buněk epikutis. U *M. Wettsteinii* jsou totiž hnědé, u *M. Rotula* hyalinní a též tvarově jsou rozdílné. Tento znak, HÖHNELem tolik podtrhovaný, nebývá však vždy tak určitý. Cystidy a spory naproti tomu nejeví zvláštních a markantních rozdílů (spory asi 5-8×3-4 μ, dlouze a znenáhla zašpičatělé).*)

M. Wettsteinii roste na smrkovém a jedlovém jehličí i na odumírajícím listí, na př. dubovém, bukovém a pod. Sám jsem sbíral tento druh v srpnu 1927 v lesích u Březovic v severových. Čechách.

O tvorbě jmen a jich opodstatnění.

(K holubinkám.)

(Les motifs qui nous dirigent dans la formation de noms du g. Russula.)

OLGA ZVĚŘINOVÁ.

Když nedávno projevil můj přítel - mykolog - přání, aby byl takovýto článek napsán, ihned jsem se s radostí toho úkolu podjala jako bývalá klassická filoložka. Snad to přijde vhod i jiným houbařům a trochu to zas přispěje k rozlišování druhů tohoto obtížného rodu hub. Skoro žádný rod – ani hřibů nevyjímaje — nemůže se prokázati tolika různými druhovými jmény. S různých hledisk tvořena jsou jména holubinek a jiných hub.

1. Hlavním, takřka do oka bijícím odznakem jest barva pokožky klobouku, dle níž se mnohé houby na prvý pohled rozeznají od jiných. U holubinek jsou to veškeré odstíny všech možných barev.

Z chromotaxie SACCARDOvy jsou to: alba (bílá), grisea (šedá), fumosa (kouřová, fumus = kouř), atropurpurea (ater = černý, purpureus = nachový), purpurea, rubra (červená), incarnata (narůžovělá, caro = maso), rosea (růžová), lateritia (cihlová, later = cihla), badia (tmavohnědá), aurantiicolor (oranžová), lutea (žlutá), flava (plavá), citrina, sulphurea (sulphur = síra), ochroleuca (hlínožlutá), ochracea (okrová), mellina (mel = med), flavovirens (plavozelená), viridis (zelená), aeruginea (měděnková), olivacea (olivová), caerulea (tmavomodrá), violacea (fialová), lilacea (liláková), livida (namodralá), vinosa (vinum jako víno).

Jiné barvy: fusca (hnědá), rosacea (růžová), rubicunda (žhavě červená), virescens (nazelenalá), ravida (ravus, tmavošedý), gilva a flavida (plavá), nigricans a nigrescens (černající), aeruginosa a aeruginascens (nazelenalá), chlora, chloroides, chlorantha (žlutozelená), fuscescens (nahnědlá), purpurata, purpurina a purpurascens (nachovějící), sublutescens (nažloutlá), subvirescens (nazelenalá), violascens (nafialovělá), adusta (osmahlá, připálená (uro, pálím).

2. Jména složená ze dvou barev: albonigra (bílo-černá), albidolutescens (bílá - nažloutlá), luteoviridans (žluto-zelenavá), luteotacta (dotekem žlutá), luteoalba (žluto-bílá), luteoviolacea (žluto-fialová), semicrema (polokremová) claroflava (jasně plavá), atrorosea (černo-růžová), atrorubens (černo-červená), atrosanguinea (černě krvavá), cyanoxantha modro-ryšavá, κύανος ocelový, modrý, (ξάνθος ryšavý), fuscolilacea (hnědolilákové), fuscoochracea (hnědo-okrová), ochro-

*) Podrobný popis uvádím v chystané monograf. studii o českých Marasmiích. Zde také vytčeny rozdíly od M. rotula var. rotalis.

viridis (okro-zelená), olivaceo-violascens (olivově-fialová), rubrocaerulescens (červeno-modravá), virentirubens (zeleně-červená), xanthophaea (světle ryšavá).

3. Jména dle věcí nápadně zbarvených: amethystina, azurea, aurata (aurum, zlato), aurora, cupraea (cuprum, měď), cruentata (cruor, krev), sanguinea (krvavá), smaragdina, virginea (jako panna čistá), fragaria (jahoda), lactea (lac, mléko), mustelina (mustela, kolčava), leprosa (lepus, zajíc), elephantina (jako slonovina), salmonea (losos), umbrosa (umbra, stín), carnicolor (caro, maso), graminicolor (gramen, tráva - color, barva), fellea (jako žluč), galochroa (jako kož. přilbice), rosacea (rosa, růže), syringina (syringa, šeřík), nivea (nix, sníh), chioneus (χιών, sníh), columbaria (columba, holub), palumbina (doupňák), persicina (persica, broskev), chrysodacrion (χρυσός, zlatý, δάκρυόν, slza), je to Sardonia, lupeny roní kapky; vitellina (vitellum, žloutek, alutacea (lutum je žluť nebo také bláto, tedy zažloutlá nebo zablácená).

4. Pojmenování dle význačných vlastností třeně: leucopus (λευκός, bílý, πούς, noha), rhytipus (rýhonohá), erythropus (červenonohá), roseipes (pes, lat. noha), violeipes, pictipes (malovaná noha), farinipes (farina, mouka), velutipes (sametonohá), clavipes (kyjonohá), albipes, cavipes (dutonohá), brevipes (brevis, krátký), rhodopoda (rudotřená), excentrica (výstřední třeň).

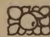
5. Jména, poukazující na význačné vlastnosti lupenů: heterophylla (různé lupeny), furcata (vidlené), multifurcata (multus, mnohý), bifida (dvojklanné lup.), densifolia (husté lup.), oligophylla (chudé), conjugata (spojované), glaucophylla (modrozelené lupeny).

6. Pod kterými stromy neb kde a kdy rostou? Quercetorum a quercina (quercus, dub), fagetorum (fagus, buk), betulina (betula, bříza), sapinea (jedle), laricina (larix, modřín), collina (na pahorku), horticola (hortus, zahrada), paludosa (v bažinách), moravica, autumnalis (na podzim), serotina (sero, pozdě).

7. Dle zvláštní chuti aneb vůně: esculenta (jedlá), vesca (doslova drobná, ale i chutná), sapida (chutná), suavis (líbezná), dulcis (sladká), mitis (lahodná), melliolens (jako med vonící), graveolens (těžce vonící), foetens a subfoetens (smrdutá, zapáchlá), nauseosa (nausea, dávení, ač je docela mírná), emetica (vrhavka), drimeja (δριμύς, ostrý, trpký), amara (hořká), Sardonia (nevěrná, jedovatá jako Sardové), laurocerasi (laurus, vavřín - cerasus, třešně, nazv. hořkomandlová), piperata (peprná, piper, pepř.)

8. Podle jiných význačných vlastností, často problematických: pulcherrima (překrásná), pulchralis (krásná), deliciosa (rozkošná), speciosa (zvláštní), lepida (sličná), nobilis (nádherná), nitida (skvělá), insignis (význačná), elegans (spanilá), amoena a amoenata (příjemná), integra, (neporušená), tristis (smutná), hemerocalle (ἡμέρα κάλλη, krásný den), fingibilis (přetvořená), inconspicua (nenápadná), intermedia (prostřední), veternosa (ospalá), obscura (zasmušilá), constans (stálá, to jest claroflava, že má jednotnou barvu), paradoxus (přepodivná). Tyto názvy nepřispívají ovšem nikterak k rozeznávání. Calvitiosa (má lysiny na klob.), cutefracta (bradavky), rigida (je tuhá), fragilis (křehká), caseosus (syrovitá), mollis (měkká), granulosa (zrnitá), pectinata (hřebenitá), lacunosa (jamkovitá), undulata (unda, vlna), venosa (žilnatá), livescens (zsinalá, pak pruhovaná), reticulata (síťkovaná), alternata (střídavá), confusa (zmatená), tinctoria (zbrocená), maculata (skvrnitá), punctata (tečkovaná), umbonata (vypouklá), seperina (ohražená), uncialis (klikatá), adulterina (podvržená), pubescens (pýřitá), pruinosa (ojíněná), xerampelina (ξερός, suchý - pellis, kůže), maxima (největší), minutula a minutalis (drobná), delica (bezmléčná), decolorans (odbarvená), čím starší, tím bledší, depallens (blednoucí, spíše šednoucí), exalbicans (vybělající), expallens (vyblédající), fallax (klamivá), puellaris (dívčí, proč?), consobrina (sestřenice), sororia (sesterská), pseudorosacea (neprava růžová).

9. Podle jmen různých učenců neb prvních sběratelů: na př. Linnaei, Quéleti, Clusii, etc.

 KRATŠÍ SDĚLENÍ.

Pholiota heteroclita *FR.* Dne 24. listopadu 1929 poslal mně pan řed. *FR. TATAR* obrovskou, nápadnou houbu, kterou určil jako *Pholiota destruens.* Přinesli mu ji lidé z dobříšského parku, kdež rostla na topolu v jediném kuse. - Houba ta překvapuje svou velikostí a váhou; má klobouk 20 cm v průměru, třeň jest 30 cm dlouhý a uprostřed 5 cm v prům. Celá houba váží 1 kg. Klobouk jest tlustě kompaktně masitý, s dužninou bělavou, do žlutava, na povrchu rozložený, osmahle žemlový, uprostřed s kuželovitým,

skoro špičatým hrbolem, hojnými tmavšími (rezavými) šupinami posetý, suchý. Lupeny prořídlé, dosti úzké, široce přirostlé, hlínově rezavé. Třeň velmi tuhý, podél vláknitý, válcovitý, lysý, hladký, solidní, osmahle žemlový, bez šupin a prstence (prstenec mizivý), na basi přišpičatělý a zde s hnědou dužninou, bez kořene a provazce. Výtrusy krátce zaobleně elliptičné, špinavě hnědé, 5-6 μ. Celá houba pronikavě páchne jako po křenu.

Není pochyby, že náleží do nejbližšího příbuzenstva *Phol. destruens*, ale tato je menší, méně kompaktní, s tenčím třeněm a většími, vejčito-elliptičnými výtrusy. Dužnina bez žlutého tonu. Roste vždy v trsech, skoro výhradně jen na topolech a to vysoko na kmenech. Houba *TATARova* odpovídá bezpochyby *FRIESově* *Phol. heteroclita*, rostoucí na břízách v severní Evropě. *FRIES* aspoň s důrazem připomíná, že jest to kompaktní, veliká houba a jednotlivě rostoucí. *BRESADOLA* nesprávně stahuje *Pholiota heteroclita* s *Phol. destruens*, podobně jako *Phol. comosa FR.*, kterou dobře znám a jež určitě se liší od *Phol. destruens*. Roste na bucích. Doporučuji našim mykologům, aby dále tyto tři Pholioty pozorovali a nám o nich zprávy podali.

Velenovský

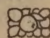
Žluťák výkalový - Anellaria stercoraria *FR.* - Drobná tato hubka, nazvaná též vhodně prstenicí výkalovou (*KUČERA*), vyskytuje se velmi často na zasychajících kravincích na lesních cestách a alejích v létě a na podzim, zároveň s jinými podobnými houbičkami (kropenatci, hnojníky a p.). Polo-

Žluťák výkalový - Anellaria stercoraria *FR.*

Kreslil TYTTL.

kulovitý její klobouček 2—4 cm v prům., je citronově žlutý, hladký, lysý, za vlhka slizký, v stáří nazelenalý. Lupeny na spodu jeho jsou široké, řídké, ke třeni přirostlé, šedě červené s bílým ostřím. Poměrně dlouhý třeň jest nejvýš 5 mm silný, dutý, pevný a na spodu hlízkou opatřený. Na něm je pomíjivý, blanitý prstenec; tím liší se od velmi podobné lysohlávky (lysivky - *Psilocybe*), nebo kropenatce (mrvelu - *Panaeolus*). V klíči dra *MACKŮ* („Český houbař") zařazen je žluťák výkalový mezi límcovky pode jménem límcovka hnojná *(Stopharia stercoraria FR.)* *V. Fremr.*

 LITERATURA.

Minulého roku vyšly IX. a X. díl Ab. dr. *J. BRESADOLY* **„Iconographia Mycologica"** a oba tyto díly obsahují rod Russula. - Naši holubinkáři jistě s radostí uvítali souborné dílo tohoto slovutného autora o obtížném rodu holubinek, jenž i u nás zavdává podnět k mnohým diskusím ohledně pojetí jednotlivých druhů. V tomto směru poskytuje i nové dílo *BRESADOLOvo* četnou látku k diskusi a není pochyby o tom, že naši odborníci v r. Russula měli by k dílu různé připomínky, vyplývající z jejich zkušeností s naší československou Florou Russul. Tak ku př. uvádíme, že do díla *BRESADOLOva* není vůbec pojata *Russula nitida PERS.*, kterou kromě původního autora tak dokonale v několika varietách popsal již *L. SECRETAN* (Mycographie Suisse, Genève 1833, str. 491 a 492) a jež se u nás vyskytuje velmi hojně. Vzhledem k tomu, že u našich autorů jeví se značné nesrovnalosti v názoru na tento druh holubinky, jak zřejmo z popisu prof. *VELENOVSKÉHO* v „Českých houbách" str. 153, knihy *MELZER-ZVÁROVY* str. 115 a článků řid. *J. KUČERY* (viz ku př. původní článek tohoto autora v roč. 1926 str. 63 našeho časopisu), byl by pro nás býval názor *BRESADOLŮV* na tuto Russulu tím zajímavější. Dr. *BRESADOLA* pojímal některé druhy Russul způsobem zcela odlišným od pojetí prof. *VELENOVSKÉHO* a pp. *MELZER-ZVÁRY* a ve srovnání těchto různých názorů jest pro odborníka mnoho zajímavostí. Tak ku př. *Russulu Sardonia FR.* považuje *BRESADOLA* za úplně odlišnou od *R. drimeia COOKE* a *R. expallens GILLET*, kdežto *MELZER-ZVÁRA* kladou *R. sardonia FR.* = *R. drimeia COOKE* = *R. expallens GILLET* a *BRESADOLOva R. sardonia FR.* (= *R. luteotacta REA*) uvádějí jako jiný druh. Prof. *VELENOVSKÝ* v „Českých houbách" str. 155 naproti tomu poznamenává, že *R. drimeia COOKE* není vůbec příbuzná s *R. sardonia FR.* a jest toho názoru, že jest snad nejbližší k *R. nitida PERS.*

Z tohoto jediného případu vysvítá, jak různí autoři odlišně vykládají samotné základní druhy *FRIESovy*. Nové dílo *BRESADOLOvo* jest důležité zejména tam, kde vykládá nové druhy *BRESADOLOvy* neb nové druhy *QUÉLETovy*, jehož *BRESADOLA* byl žákem (*R. azurea BRES.*, *R. Turci BRES.*, *R. elegans BRES.*, *R. amethystina QUÉL.* atd.). Většina těchto druhů jest již sice popsána a vyobrazena ve starším díle *BRESADOLOvě* „Fungi Tridentini" 1892) a to obšírněji než v tomto díle novém, avšak uvedené starší dílo jest vzácné a širší veřejnosti málo přístupné. Popisy druhů jsou v novém díle *BRESADOLOvě* velmi stručné a jaksi schematické, bez detailnějších dodatečných postřehů, jež by užitečně doplňovaly stručný klasický popis. Myslím tím ku př. detaily jako nápadné rezavění třeně u *R. Linnei FR.*, zrnitě hrbolkatá pokožka klobouku u *R. sanguinea BULL.* a pod. Opomenutí takovýchto, někdy dosti směrodatných postřehů spojeno s vyobrazením ne zcela zdařeným zaviní, že určování dle nové knihy *BRESADOLOvy* bude v některých případech dosti obtížné. Naproti tomu mikroskopický rozbor výtrusů, basidií a cystid jest u každého druhu důsledně proveden. S potěšením jsme konstatovali, že nová kniha *BRESADOLOva* cituje i našeho autora řed. *ZVÁRU*. Vydavatelstvo nemělo pravděpodobně k disposici překlad celé knihy *MELZER-ZVÁROVY* a proto se omezuje jen na citování článku *ZVÁROVA* v „Zeitschrift für Pilzkunde" 1923, Heft II. str. 129, pojednávajícím o olivové varietě *R. xerampelina SCHAEFF.* *Vk.*

WILLIAM CHAMBERS COKER and JOHN NATANIEL COUCH: **The Gasteromycetes of the Eastern United States and Canada.** Se 123 tab. (Chapel Hill, the University of North Carolina Press, 1928.)

Není sporu o tom, že v mykologii zaujímá dnes Severní Amerika vynikající místo, aspoň pokud se týče počtu i objemu vydávaných publikací. Vycházejí tam významné monografie, o jakých se nám co do zevní výpravy ani nemůže zdáti. Jednou z nich je *COKERova-COUCHova* monografie Gasteromycetů východních Spojených států a Kanady, vydaná ve výpravě přímo

přepychově severokarolinskou universitou v Chapel Hillu. Čítá 202 strany a 123 tabulí a je také americky přiměřeně drahá — s portem 475 Kč. Nemůžeme se ubrániti pocitu závisti, pochopitelné a ne snižující, listujeme-li v nádherné knize té. Vzorná typografická úprava, hlubotiskem provedené přečetné tabulky, papír přímo nádherný... Je ze všeho a na všem vidět, že si to Američané mohou dovolit...

Že jsou americkými mykology užší celky důkladně zpracovávány monograficky, je zjevem jistě docela sympatickým. Doby „panmykologů" již minuly, stejně jako ostatní obory vědné se rozrostla mykologie do takové šířky i hloubky, že jedinec dnes již nestačí celou ji obsáhnouti. Je ovšem samozřejmé, že při monografickém zpracovávání určité skupiny pro určitý celek územní nutno věnovati bedlivou pozornost vztahům skupiny té k územním celkům jiným, sousedním i značně vzdáleným, ale podobné podmínky vývojové skýtajícím. Platí to u veliké míře zejména o houbách břichatkovitých. Jsou to z velké části kosmopoliti, proto zvláště tu není možno zpracovávati kterékoliv území samostatně bez náležitého zření k výsledkům badání za hranicemi — a třeba na opačném konci světa.

Monografie *COKER-COUCHova* těží z výsledků badatelů celého světa, pokud jsou autorům přístupny, ale přece myslím, že by bylo bývalo záhodno neomezovati se jen na naleziště z území jí vytčeného, ale u každého rodu i druhu stručně aspoň naznačiti rozšíření jich celkové na povrchu zemském. Abych sáhl pro frapantní příklad jinam: nerad postrádám v kterékoli monografii — a i souborné knize o houbách třeba zmínku o tom, kde všude roste náš hřib obecný, že nás na př. stejně potěší v australském bushi jako v našem háji.

Ilustrace monografie *COKER-COUCHovy* zasluhují zvláštní zmínky. Jsou nádherné, vesměs na zvláštních přílohách dobrým hlubotiskem provedené, a přece bych jim vytkl jejich „amerikanismus". Stalo se tam od dob *LLOYDových* zvykem, zobrazovati houby — zejména ovšem břichatky, lanýžovité, choroše — fotografiemi podle exemplářů herbářových, suchých, pomačkaných, odřených. Třeba deset takových obrázků jedinců téhož druhu na jedné tabulce ovšem nevyváží jediný dobrý obrázek dokonalého, nepoškozeného exempláře čerstvého, ať fotografovaného, ať kresleného s náležitým ohledem na všecky jeho charakteristické znaky. A v tomto ohledu by bylo lze říci i o obrazových přílohách díla *COKER-COUCHova*, že by aspoň namnoze při bohatosti přístupného materiálu a nezávislosti na otázce finanční mohly býti ještě lepší. Přílohy 105-123, podávající mikroskopické detaily, ovšem této dobře míněné výtky nezasluhují, nanejvýš by se tu a tam mohlo o nich říci, že jsou přeidealisovány, ale s tím se konečně rádi spřátelíme.

Synonymika je odbyta hodně macešsky, jménům amerických mykologů je dávána namnoze přednost před jedině oprávněnými staršími i vžitými jmeny evropskými. Že i v pojetí celku i jednotlivostí nacházíme dosti vědeckého „amerikanismu", je konečně lidsky pochopitelno a i pro nás přijatelno, pokud příliš nevybočuje a nejeví výstřelky takové, jako jevil u zesnulého *C. G. LLOYDa*, který však při vší své originalitě nešetřil svými šlehy ani mykologů školy americké, ale vypořádával se — především s nimi!

Podrobně probírati obsah monografie *COKER-COUCHovy* není v rámci referátu možno, vzrostl by přes přípustnou míru. Pokud se týče druhů také u nás rostoucích, bude na ní ovšem vždy brán náležitý a zasloužený zřetel.

Jen poznámku ještě, která snad mně nebude vykládána ve zlé: Monografie jiné mykologické dvojice, *S. M. ZELLERa* a *C. W. DODGEa*, vyšlé v posledních několika letech, („Rhizopogon in North America", „Leucogaster and Leucophlebs in North Amerika", „Arcangeliella, Gymnomyces and Macowanites in North America", „Gautieria in North America") jsou v monografii *COKER-COUCHově* odbývána dosti macešsky, není o nich ani zmínky v úvodě, ani není nikde řečeno, že by autoři z autopsie znali jejich sběry. Rivalita obou skupin? *Boh. Klika.*

BEAUVERIE J., **Sur un Zygosaccharomyces de la datte iso-hetérogame.** Bulletin de la Soc. Mycologique de France, vol. XLV., pag. 153—170. Paris 1929.

Podrobná zpráva o Zygosaccharomycetu, isolovaném z datlí. Náleží do blízkého příbuzenstva *Zygosaccharomyces Cavarae RODIO*, rovněž z datlí popsaného, liší se však v některých podrobnostech a proto klade *BEAUVERIE* svoji houbu jako varietu k tomuto druhu. *Pilát.*

POEVERLEIN H. Dr., **Puccinia zelenikensis sp. n., eine neue Umbeliferen-bewohnende Uredinee aus Dalmatien.** Annales Mycologici, vol. XXVII, No 5/6, 1929, str. 2.

Autor popisuje nový druh rezu (teleutospory) z okolí Boky Kotorské, který sbíral na *Gnidium silaeifolium B. orientale (BIOSS.) HALÁCZY.* *Pilát.*

GRAFICKÉ ZÁVODY V. & A. JANATA V NOVÉM BYDŽOVĚ